

ЛЕКЦІЯ 3. Міжнародні торгові угоди (CISG, Incoterms)

Старший викладач Шкільнік Сергій Олексійович

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Вступ до Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (CISG) та Incoterms ICC

- Сфера застосування та загальні засади CISG.
- Порядок укладення міжнародного договору купівлі-продажу.
- Значення та правова природа Incoterms ICC.

Правовий статус продавця за Конвенцією CISG

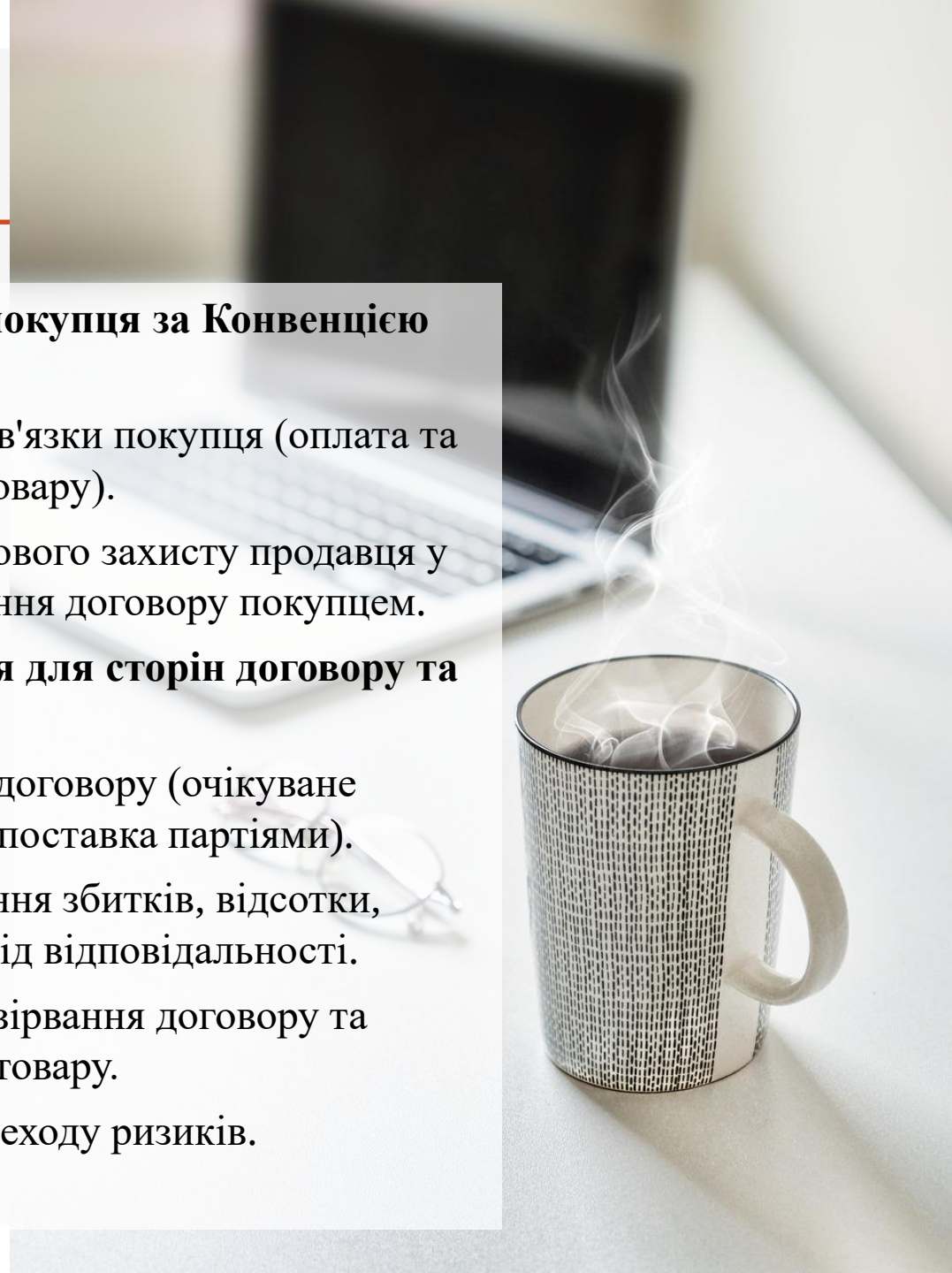
- Основні обов'язки продавця.
- Відповідність товару (conformity of goods) та претензії третіх осіб.
- Засоби правового захисту покупця у разі порушення договору продавцем.

Правовий статус покупця за Конвенцією CISG

- Основні обов'язки покупця (оплата та прийняття товару).
- Засоби правового захисту продавця у разі порушення договору покупцем.

Спільні положення для сторін договору та перехід ризиків

- Порушення договору (очікуване порушення, поставка партіями).
- Відшкодування збитків, відсотки, звільнення від відповідальності.
- Наслідки розірвання договору та збереження товару.
- Правила переходу ризиків.

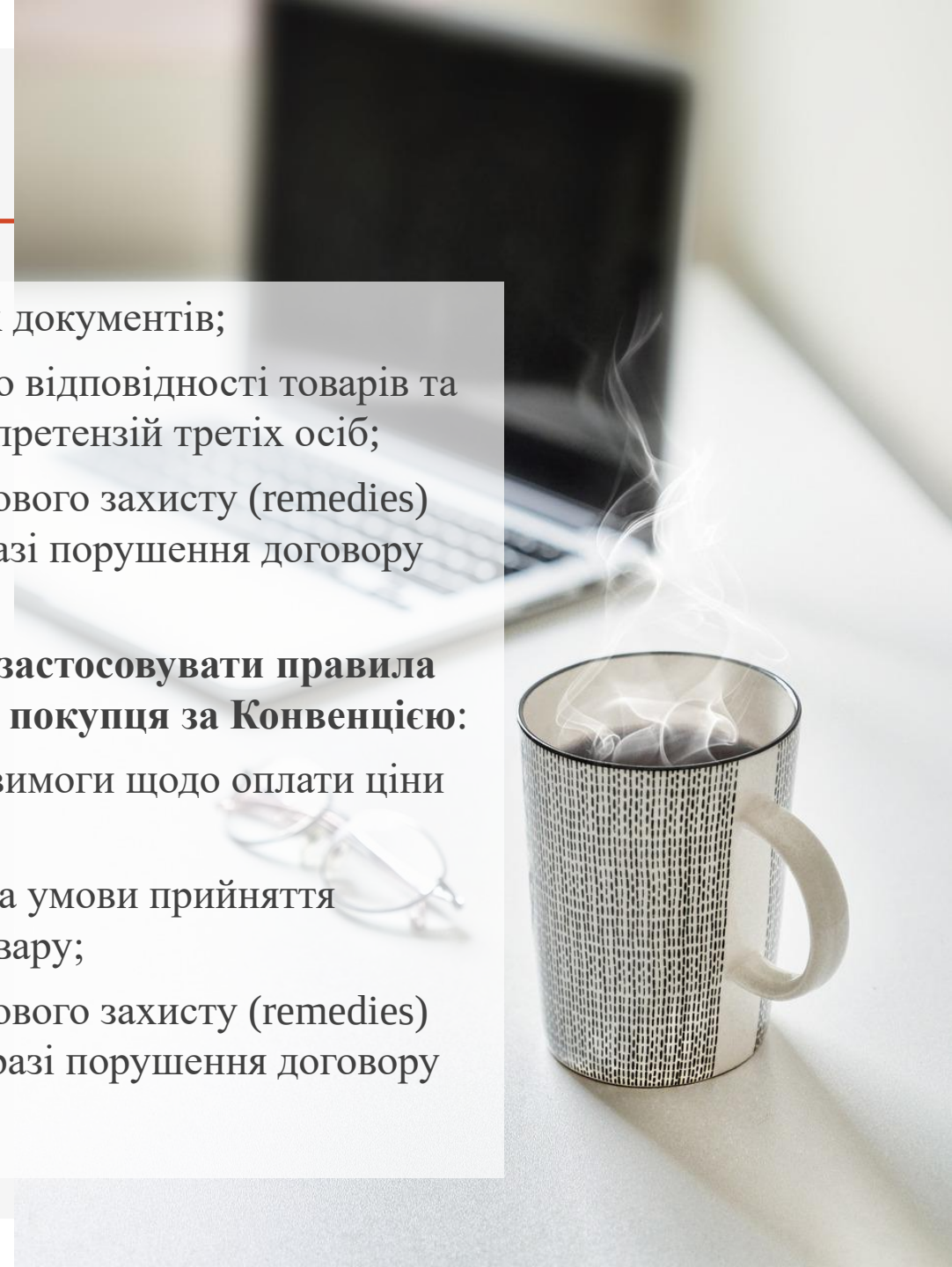
Навчальні цілі лекції:

На основі вимог програми після вивчення розділу **В «International business transactions»** здобувач освіти повинен вміти:

- Пояснювати сферу застосування, загальні положення та принципи дій Конвенції ООН (CISG).
- Пояснювати та застосовувати правила утворення договірних відносин за Конвенцією (порядок формування оферти, акцепту тощо).
- Пояснювати значення, суть та юридичні наслідки застосування правил Incoterms ICC у міжнародній торгівлі.
- Пояснювати та застосовувати правила щодо обов'язків продавця за Конвенцією:
 - правила поставки товарів і передачі

супровідних документів;

- вимоги щодо відповідності товарів та захисту від претензій третіх осіб;
- засоби правового захисту (remedies) покупця у разі порушення договору продавцем.
- Пояснювати та застосовувати правила щодо обов'язків покупця за Конвенцією:
 - порядок та вимоги щодо оплати ціни договору;
 - процедуру та умови прийняття поставки товару;
 - засоби правового захисту (remedies) продавця у разі порушення договору покупцем.

Навчальні цілі лекції:

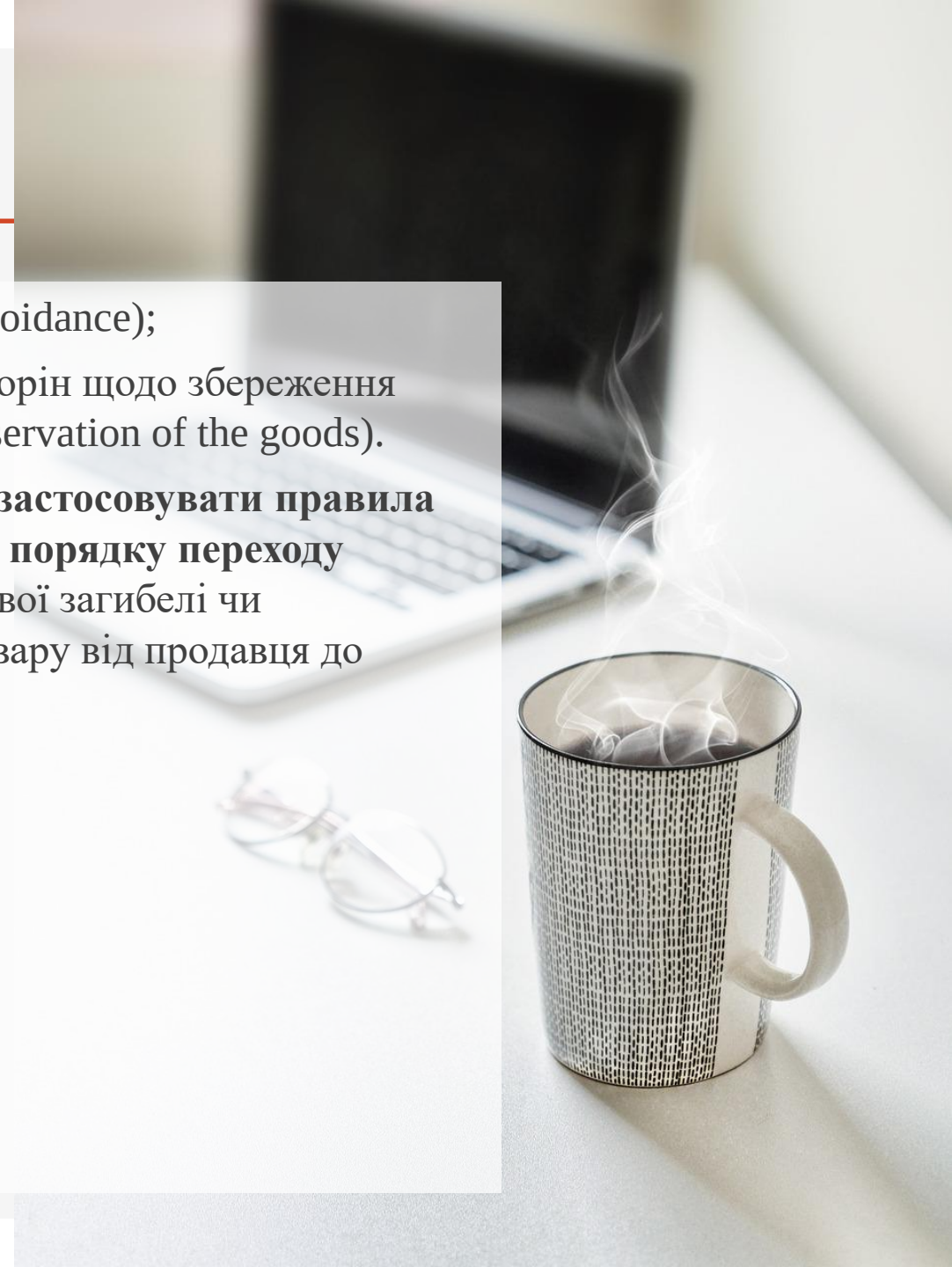
- **Пояснювати та застосовувати спільні для обох сторін положення Конвенції:**

- наслідки порушення договору, зокрема очікуваного/попереднього порушення (anticipatory breach) та виконання договорів із поставкою окремими партіями (instalment contracts);
- порядок та умови відшкодування збитків (damages);
- правила нарахування та виплати відсотків (interest);
- підстави для звільнення від відповідальності / форс-мажор (exemptions);
- юридичні наслідки розірвання/анулювання договору

(effects of avoidance);

- обов'язки сторін щодо збереження товарів (preservation of the goods).

- **Пояснювати та застосовувати правила щодо моменту й порядку переходу ризиків** випадкової загибелі чи пошкодження товару від продавця до покупця.

1. Сфера застосування, загальні положення та принципи CISG

- **Сфера застосування:** Конвенція застосовується до договорів купівлі-продажу товарів між сторонами, чиї комерційні підприємства розташовані в різних Договірних Державах або коли норми МПП ведуть до застосування права Договірної Держави. Вона не застосовується до товарів для особистого вжитку, аукціонів, цінних паперів, суден, електроенергії, а також послуг.
- **Загальні засади:** Враховує міжнародний характер, одноманітність застосування та дотримання добросовісності.
- **Принцип автономії волі:** Сторони можуть виключити застосування Конвенції або змінити діяльність будь-якої її норми (opt-out).
- **Форма договору:** Договір не вимагає письмової форми і може доводитися будь-якими засобами, якщо держава не зробила відповідного застереження.

1. Сфера застосування, загальні положення та принципи CISG

- **Практичне значення для України:** Конвенція є частиною законодавства України і застосовується до міжнародних договорів купівлі-продажу товарів, коли виконуються умови ст. 1. Сторони можуть прямо виключити її застосування. Вона уніфікує правила і зменшує правову невизначеність у зовнішньоекономічних контрактах.
- **Структура документа**
- **Частина I** — Сфера застосування та загальні положення (статті 1–13).
- **Частина II** — Укладення договору (статті 14–24).
- **Частина III** — Купівля-продаж товарів (статті 25–88): зобов’язання продавця і покупця, відповідність товару, перехід ризику, засоби правового захисту, збитки, звільнення від відповідальності, наслідки розірвання, збереження товару.
- **Частина IV** — Заклучні положення (статті 89–101): депозитарій, ратифікація, застереження, набуття чинності, денонсація.

2. Правила утворення договірних відносин (Оферта та Акцепт)

- **Оферта:** Пропозиція є офертою, якщо вона адресована конкретним особам, є достатньо визначеною (вказує товар, кількість і ціну) та висловлює намір оферента вважати себе зв'язаним у разі акцепту. Набирає чинності з моменту отримання адресатом.
- **Відкликання оферти:** Оферту можна відкликати, якщо повідомлення про це отримане адресатом до або в момент відправлення ним акцепту, окрім невідкличних оферт.
- **Акцепт:** Заява або інша поведінка адресата, що висловлює згоду. Мовчання не є акцептом. Набирає чинності в момент отримання оферентом у встановлений строк.
- **Зустрічна оферта (Counter-offer):** Відповідь із застереженнями чи змінами, що істотно змінюють умови (ціна, оплата, якість, кількість, місце/строк поставки, відповідальність), є відмовою і становить зустрічну оферту.

3. Значення, суть та юридичні наслідки Incoterms ICC

- **Суть:** Торгові звичаї (Incoterms), видані Міжнародною торговою палатою (ICC), які стандартно розподіляють обов'язки, витрати та ризики між продавцем і покупцем під час транспортування.
- **Юридичні наслідки:** Фіксують базисні умови поставки (EXW, FOB, CIF, DDP тощо) та визначають точний пункт переходу витрат і ризиків.
- **Взаємодія з CISG:** Регулюють умови виконання поставки, але не регулюють питання переходу права власності чи наслідки порушення договору.

4. Обов'язки продавця та засоби захисту покупця

- **Поставка та документи:** Продавець зобов'язаний поставити товар у визначений строк/місце та передати супровідні документи.
- **Відповідність товару:** Товар повинен відповідати договору за кількістю, якістю, описом та упаковкою. Продавець відповідає за передачу товару вільним від будь-яких прав чи претензій третіх осіб (зокрема інтелектуальної власності).
- **Обов'язок покупця з огляду:** Покупець повинен оглянути товар у найкоротший строк і повідомити продавця про невідповідність протягом розумного строку.

2. Обов'язки продавця та засоби правового захисту

2.3. Засоби правового захисту покупця (Remedies for breach by seller)

Якщо продавець не виконує свої обов'язки, покупець має право:

- Вимагати виконання зобов'язання в натурі.
- Надати додатковий строк розумної тривалості для виконання.
- Вимагати усунення невідповідності (ремонт або заміна товару при істотному порушенні).
- Заявити про розірвання (анулювання) договору (effects of avoidance), якщо порушення є істотним (substantive breach).
- Знизити ціну товару пропорційно зниженню його фактичної вартості.
- Вимагати відшкодування збитків.

3. Обов'язки покупця та засоби правового захисту

3. Обов'язки покупця та засоби правового захисту

3.1. Основні обов'язки покупця

- **Оплата ціни:** Здійснення заходів та дотримання формальностей, необхідних для здійснення платежу за ціною, встановленою договором.
- **Прийняття поставки:** Вчинення дій, які розумно очікуються для сприяння продавцю у здійсненні поставки, та фактичне прийняття товару.

3. Обов'язки покупця та засоби правового захисту

3.2. Засоби правового захисту продавця (Remedies for breach by buyer)

- Якщо покупець не виконує свої обов'язки, продавець має право:
- Вимагати від покупця оплати ціни, прийняття товару чи виконання інших обов'язків.
- Встановити додатковий строк розумної тривалості.
- Заявити про розірвання договору у разі істотного порушення або невиконання у додатковий строк.
- Здійснити специфікацію товару самостійно (якщо покупець не зробив це у визначений строк).
- Вимагати відшкодування збитків та відсотків за прострочення платежу.

4. Спільні положення та перехід ризиків

4. Спільні положення та перехід ризиків

4.1. Порушення договору

- **Очікуване (попереднє) порушення (Anticipatory breach):** Сторона може призупинити виконання своїх зобов'язань, якщо після укладення договору з'ясується, що інша сторона не виконає значну частину своїх зобов'язань.
- **Договори з поставкою окремими партіями (Instalment contracts):** Порушення щодо однієї партії дає право розірвати договір щодо цієї партії. Якщо є підстави вважати, що порушення виникнуть щодо майбутніх партій, сторона може заявити про розірвання договору на майбутнє.

4. Спільні положення та перехід ризиків

4.2. Збитки, відсотки та звільнення від відповідальності

- **Відшкодування збитків (Damages):** Відшкодуванню підлягає шкода, включаючи втрачену вигоду, яку сторона, що порушила договір, передбачала або повинна була передбачати під час укладення договору. Сторона повинна вжити заходів для зменшення шкоди (mitigation of damages).
- **Відсотки (Interest):** Якщо сторона прострочила сплату ціни або іншої суми, інша сторона має право на відсотки від цієї суми без шкоди для вимог про відшкодування збитків.
- **Звільнення від відповідальності / Форс-мажор (Exemptions):** Сторона не несе відповідальності за невиконання зобов'язання, якщо доведе, що воно було викликане перешкодою поза її контролем (unforeseeable/uncontrollable event).

4. Спільні положення та перехід ризиків

4.3. Наслідки розірвання договору та збереження товару

- **Наслідки розірвання (Avoidance):** Звільняє обидві сторони від їхніх зобов'язань за договором, зберігаючи право на відшкодування збитків. Сторони зобов'язані повернути все отримане за договором.
- **Збереження товару (Preservation of goods):** Якщо покупець затримує прийняття товару або продавець має право повернути товар, відповідна сторона зобов'язана вжити розумних заходів для збереження товару за рахунок іншої сторони.

4. Спільні положення та перехід ризиків

4.4. Перехід ризиків (Passing of Risk)

- **Загальне правило:** Ризик випадкової загибелі чи пошкодження товару переходить на покупця відповідно до умов договору або Incoterms.
- **Поставка із залученням перевізника:** Ризик переходить на покупця при передачі товару першому перевізнику.
- **Товар у дорозі:** Ризик щодо товару, проданого під час транспортування, переходить на покупця з моменту укладення договору.

